

CREȘTEREA ȘI DEZVOLTAREA PLANTELOR DE MUR ÎN FUNCȚIE DE MODUL DE GESTIONARE A TULPINILOR ANUALE

POMPUȘ IRINA

doctorand an. 3, Facultatea Horticultură, UASM

Murul este o cultură productivă, cu vigoarea și ritmul de creștere foarte înalt și cu o bună capacitate de regenerare. Fiind o plantă cu partea aeriană bienală, tulpinile anuale de înlocuire încep să crească din luna aprilie, odată cu desfacerea mugurilor micști de pe tulpinile de doi ani. Astfel, în momentul recoltării ajung să umbrească fructele și să împiedice aerisirea și insolarea arbustului.

Scopul cercetărilor a constatat în determinarea influenței suprimării complete, de la nivelul solului a primului val de tulpini anuale asupra randamentului și calității fructelor, depunerii mugurilor de rod și a potențialului productiv a plantelor de mur de soiurile Arapaho și Triple Crown în condiții concrete de producere.

Pentru realizarea scopului propus au fost înaintate următoarele obiective:

- Evaluarea potențialului agrobiologic a soiurilor de mur în zona ecologică de centru a Republicii Moldova.
- Elaborarea și implementarea în producție a unor propuneri argumentate din punct de vedere științific și practic a eficienței înlăturării primei serii de tulpini anuale și a perioadei optime de realizare a acestui procedeu tehnologic.

Cercetările au fost realizate în gospodăria S.R.L. Pomrubus, din s. Teleșeu, r. Orhei în plantația înființată în primăvara anului 2015 cu soiurile de mur Arapaho și Triple Crown. Rândurile de semiarbuști sunt situate de la N spre S pe curbele de nivel, distanța de plantare 3 x 1,5 m. Au fost folosite metode de cercetare biologice, biochimice, staționare de câmp și de laborator.

Experimentele au constatat în suprimarea de la nivelul solului a tulpinilor anuale în faza erbacee, atunci când ating înălțimea de 15-30 cm pentru soiurile de mur Arapaho și Triple Crown. S-a evaluat productivitatea și calitatea fructelor obținute de pe tulpinile de doi ani. Iar asupra celor de un an, formate la mijloc sau în a doua jumătate a sezonului de vegetație, au fost efectuate observații fenologice și măsurări biometrice pentru a determina influența suprimării primei serii de tulpini de înlocuire asupra aranjamentului mugurilor de rod, iernării tulpinilor, rezistenței la boli și dăunatori.

S-a observat că tulpinile anuale crescute la mijlocul sezonului de vegetație au o creștere moderată și un aranjament mai bun a mugurilor de rod, comparativ cu cele care cresc de la începutul sezonului.

Atât pentru soiul timpuriu cu creștere erectă Arapaho, cât și pentru soiul semi-erect cu perioada medie de maturare - Triple Crown, cele mai bune rezultate s-au obținut în cazul suprimării tulpinilor anuale atunci când acestea ating înălțimea de 20-30 cm. Aceasta a dus la sporirea randamentului și calității fructelor datorită diminuării concurenței pentru resurse între tulpinile vegetative de un an și a celor generative de ani ani.

Astfel, la soiul Arapaho numărul mediu de muguri de rod pe o tulpină anuală crescută la mijlocul verii este de 23, amplasați la distanța de 7-8 cm între ei, iar pe o tulpină crescută de la începutul sezonului de vegetație numărul mediu este de 14 muguri, distanța la 12-13 cm. Respectiv pentru o plantă de mur cu 4 tulpini, în primul caz, numărul de muguri de rod este de 92, iar în al doilea de doar 56.

Același algoritm s-a observat și la soiul Triple Crown cu 102 și 78 muguri. Aceasta se întâmplă datorită diminuării vigoriei de creștere și micșorării lungimii internodurilor pe tulpinile principale, cât și pe ramurile anticipate.

Rezultatele cercetărilor au permis formularea următoarelor concluzii și recomandări:

- Primăvara devreme, noile tulpini anuale trebuie înlăturate atunci când ajung la înălțimea de 15-30 cm, astfel recoltarea este mai ușoară, iar calitatea fructelor mai înaltă, deoarece diminuează abundența și interferența tulpinilor de unu și doi ani.
- La începutul înfloririi tulpinile de înlocuire sunt lăsate să crească, reușind să se dezvolte până la sfârșitul sezonului de vegetație. Atunci plantele sunt mai bine iluminate, aerisite, iar tulpinile de un an se

maturizează uniform, cu lungimea internodurilor optimă. Ulterior având un efect pozitiv asupra randamentului, calității fructelor, combaterii dăunătorilor și managementului eficient.

- Acest procedeu nu se aplică la plantele tinere, de până la trei ani, care au încă un sistem radicular slab dezvoltat și un număr mic de muguri adventivi pe rizom.

Conducător științific – dr. habilitat, prof. univ. **BALAN VALERIAN**

CZU: 634.717:631.526.32(478)

CARACTERISTICA MORFOLOGICĂ ȘI TEHNOLOGICĂ A SOIURILOR DE MUR CULTIVATE ÎN ZONA DE CENTRU A REPUBLICII MOLDOVA

POMPUȘ IRINA

doctorand an. 3, Facultatea Horticultură, UASM

Murul este un arbust ce se extinde tot mai mult în cultură, atât în țara noastră, cât și la nivel mondial. Aceasta se datorează adaptabilității bune la diferite condiții climaterice, randamentului înalt la unitatea de suprafață și cererii pe piață. Murul este o cultură polimorfă, iar sortimentul numără peste 400 soiuri, care fac parte după diferite clasificări din trei grupe morfologice principale, care diferă după orientarea și natura creșterii tulpinilor, cât și metoda vegetativă de înmulțire: erecte, semierecte și repente sau târâtoare. Chiar și în cadrul fiecărui grup există deosebiri esențiale de la soi la soi referitoare la perioada de maturarea a fructelor, vigoarea creșterii, grosimea lăstarilor, flexibilitatea lor și gradul de curbură.

Astfel, ne-am propus drept scop evaluarea creșterii și dezvoltării plantelor de mur, de soiurile americane Arapaho și Triple Crown în condiții concrete de producere.

Pentru realizarea scopului propus au fost înaintate următoarele obiective:

- Stabilirea fenofazelor plantelor de mur, în condițiile ecologice ale țării noastre.
- Influența particularităților biologice ale soiului asupra productivității.
- Elaborarea unor măsuri agrotehnice argumentate din punct de vedere științific și practic pentru soiurile de mur erecte și cele semierecte în condițiile climatice ale Republicii Moldova.

La efectuarea cercetărilor și observațiilor s-au aplicat metode biologice, biochimice, staționare de câmp și de laborator acceptate pentru efectuarea experimentelor cu cultura murului.

Investigațiile s-au organizat în gospodăria S.R.L. Pomrubus, din s. Teleșeu, r. Orhei în plantația înființată în primăvara anului 2015 cu soiurile de mur Arapaho, și Triple Crown. Rândurile de semiarbuști sunt situate de la N spre S pe curbele de nivel, distanța de plantare 3 x 1,5 m. Plantele au fost conduse pe spalier sub formă de evantai, respectând principiul separării tulpinilor fructifere de cele de înlocuire.

Pentru soiul cu creștere erectă, Arapaho s-au observat că fenofazele încep mai devreme și se desfășoară mai rapid. Astfel, este mai predispus primăvara devreme să fie afectat de înghețuri. Calitatea fructelor este înaltă, masa medie a unei mure fiind de 9,3 g, iar productivitatea pe plantă de 4,34 kg, respectiv la un hectar constituind 9,55 tone.

Soiul Triple Crown fiind un soi semierect cu o vigoare foarte mare de creștere, necesită o bună gestionare a tulpinilor de rod de doi ani și a celor de un an, pentru o bună dezvoltare și fructificare pe parcursul întregului sezon de vegetație. Fructele acestui soi sunt mari, cu masa medie de 10,7 g. Producția de mure la hectar constituie 26,41 tone, iar pe o plantă de 12,05 kg.

Rezultatele cercetărilor au permis formularea următoarelor concluzii și recomandări:

- Particularitățile biologice ale soiului influențează direct producția plantelor de mur. Astfel, pentru soiul timpuriu Arapaho, cu creștere erectă și compactă, cantitatea de fructe obținute este mult mai mică comparativ cu soiul Triple Crown. De aceea, propunem ca la înființarea plantațiilor de mur de soiul Arapaho, distanța dintre plante pe rând să se micșoreze până la 0,8 m, ce ar permite sporirea productivității plantației.
- Gestionarea tulpinilor anuale la soiul Triple Crown, pentru a diminua vigoarea de creștere și înlesni realizarea lucrărilor agrotehnice, cât și pentru a spori calitatea fructelor.

Conducător științific – dr. habilitat, prof. univ. **BALAN VALERIAN**